

EXPOSITION INTERNATIONALE
DES ARTS DÉCORATIFS
ET INDUSTRIELS MODERNES
& DES ARTS ET TECHNIQUES
DANS LA VIE MODERNE

Kasper AKHØJ
Martí ANSON
Maria LOBODA
Charlotte MOTH
Sarah ORTMEYER

Curated by Latitudes

25 February – 16 April 2011

De *Exposition Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes & des Arts et Techniques dans la Vie Moderne* stelt projecten voor van vijf hedendaagse beeldende kunstenaars die interesse tonen voor specifieke momenten van moderniteit zichtbaar in industriële of huiselijke ontwerpen. Een wereldbekende toren, een straat, een reeks meubelen, een modulair presentatiesysteem en textielpatronen werden op metaforische wijze ontmanteld vooraleer terug te worden samengesteld, soms letterlijk, via artistieke praktijken en persoonlijke verwantschappen die ondermeer historisch onderzoek, reizen, huldebetoon en encenering inhouden.

Ingaand tegen de modernistische geest van rationaliteit, helderheid en empirisme hebben de vaak speelse engagementen van de kunstenaars te maken met anekdotische, subjectieve, en vaak gewild onprecieze toepassingen. Hun projecten verbinden zich met disciplines die zich traditioneel buiten het domein van de visuele kunsten bevinden, en nodigen op deze wijze uit tot een revisie van het bedoelde gebruik van het ontwerp, en een belangstelling voor het moment waarop het kennelijke esthetische surplus of overtolligheid de betekenis of effectiviteit van het object wijzigt of reconstrueert. Het werk van de kunstenaars handelt tevens over een verhoogd bewustzijn of de onhandigheid van het getoond worden (met een samenvattende tentoonstellingstitel die verwijst naar een 'periode' en bestaat uit de twee namen van de Parijse Wereldtentoonstellingen van 1925 en 1937). Theatrale en commerciële of museologische toonstrategieën zijn de beperkingen en bevrijdingen, of het eigenlijke onderwerp, van de verwoordingen van de kunstenaars.

Hoe kan reproduceerbaarheid, evenals de toewijzing of anonimiteit, van door auteurs gecreëerde en in verschillende mate canonieke of generische ontwerpen in een naar het publiek gerichte wereld zich vertalen in een persoonlijke of private praktijk? Wat voor relatie kan gevestigd worden tussen een marginaal of gemarginaliseerd maker en een hedendaags kunstenaar; en in welke mate kan design, de kunsten of kunst beiden overstijgen en eraan ontsnappen? Waar gaat het om in het aanknopings vinden met de waarden van de progressieve moderniteit als een geheugen of mythologie?

GELIJKVLOERS

Linkerruimte

In de vroege jaren 60 ontwikkelde Joaquim Anson (vader van kunstenaar Martí ANSON, °1967) in Mataró (Spanje) een serie meubelen, geïnspireerd door moderne ontwerpen, met als bedoeling een betaalbare en eigentijdse handgemaakte reeks meubelen aan te bieden aan de groeiende Catalaanse middenklasse die zich geen "echte" objecten kon veroorloven. Anson zag zich echter niet als een ontwerper, en hij werkte onopvallend met als doel functionele en veelzijdige oplossingen te bedenken voor zijn familie, vrienden en kennissenkring. Zijn ontwerprepertoire omvatte loungezetels, tafeltjes, modulaire opbergmeubelen, hoge stoelen en zelfs speelgoed, en werd meestal geproduceerd in licht hout, lokaal gekend als *flanda* (Vlaamse den). Toch stopte Anson een tiental jaren later de productie omdat het initiatief een te commerciële oriëntatie kreeg, en dat de dichte relatie die hij initieel had met zijn klanten begon te vervagen. Veertig jaar later heeft Martí Anson uitgebreid onderzoek gedaan om het sociale dienstenproject van zijn vader (die slechts weinig documentatie omtrent zijn werk bijhield) nieuw leven in te blazen. Martí begon opnieuw meubelen te produceren onder de bedrijfsnaam JOAQUIMANDSON. Dit is de eerste publieke tentoonstelling van de herontdekte ontwerpen. Een serie nieuwe prototypes wordt gepresenteerd naast een lamp uit de jaren 60 (die geleend werd voor de gelegenheid van de Catalaanse ontwerper Miguel Milà) en posters die de historiek van het meubelbedrijf documenteren. Een aantal modellen worden opnieuw geproduceerd en te koop aangeboden.

Rechtterruimte

Charlotte MOTH (°1978) stelt een film voor die bestaat uit een geprojecteerde sequentie van zwart-witbeelden en negen foto's (**inkomhal**) respectievelijk *The Absent Forms* en *The Protagonists* getiteld. Reflecterende, doorzichtige en glansloze panelen, evenals objecten zoals ballen en een plant, worden hoofdrolspelers in een serie scènes die plaatsvinden bij valavond in een doodlopend straatje. De opvallende modernistische gebouwen van de Parijse straten – ontworpen als een geheel door de weinig gekende architect Robert Mallet-Stevens en gebouwd in 1926-'27 – worden een podium voor de dramatisering van de techniek van het fotografische beeld, en hernemen de scenische rol van de straat in een aantal filmproducties waaraan Mallet-Stevens meewerkte, zoals de rond Josephine Baker gemaakte film *La sirène des tropiques* (1927). Tekstfragmenten geschreven in reactie op de door Man Ray in 1929 gerealiseerde film *Les Mystères du Château de Dé* (zich afspelend in een door Mallet-Stevens ontworpen villa) werden gemonteerd doorheen de beelden, terwijl de soundtrack een opname bevat van een geïmproviseerde drumsessie gemaakt in reactie op dit werk van Charlotte Moth door kunstenaar Sean Dower.

EERSTE VERDIEPING

Alkoof en rechtterruimte

Sarah ORTMEYER (°1978) bewijst hulde aan het universele symbool en de iconographische mythe die de Eiffeltoren is, en de vaak vergeten oorspronkelijke ingenieur Maurice Koechlin. *VITRINE MAURICE* bestaat uit een serie objecten en meubelstukken – allen afkomstig uit een niet nader genoemde kamer – die werden voorgesteld in een stijl vergelijkbaar met die gehanteerd voor de 'Collectie Yves Saint Laurent en Pierre Bergé' veiling in 2009. De objecten omvatten een reeks van subtiele motieven en abstracte invocaties van de buitengewoon monumentale vorm en geschiedenis van de Eiffeltoren. Dit icoon van Parijs, en hoogtepunt van moderniteit verschijnt doorheen een reeks van driehoekige objecten, patronen en vormelijke echo's die nauwelijks zichtbaar waren in de oorspronkelijke ruimte. Ze omvatten de DKR2 – 'Eiffel Tower' stoel van Charles Eames (die zijn naamgenoot imiteert met een donkergekleurde basis en licht gebronsde bovenkant), evenals textiel en tapijtmotieven. Ondanks Gustave Eiffel's verdediging dat de Toren als utilitaristisch object gezien moest worden, heeft zijn betoverende nutteloosheid bewezen onweerstaanbaar te zijn voor de verbeelding en verzekert dat, zoals Roland Barthes het ooit stelde, "de Toren betekenis aantrekt zoals een bliksemafleider de bliksem aantrekt".

Rechtterruimte

Kasper AKHØJ (°1976) stelt een diashow voor die het laatste hoofdstuk vormt in zijn lopende onderzoek naar het Abstracta-presentatiesysteem, initieel ontworpen door de Deense architect en ontwerper Poul Cadovious in de jaren 60 voor de Wereldtentoonstelling. Bestaand uit glanzende gelaste staaltubes met stervormige verbindingen, gebruikelijk voor het dragen van glazen of houten panelen, werden de modules door Akhøj voor het eerst gezien in winkels en musea in het vroegere Joegoslavië. Zijn daaropvolgende research volgt de sporen van de imitaties en massaproductie in China in de jaren 70, zijn daaropvolgende lokale vervaardiging doorheen het Communistische Oost Europa, de recente patentering door een Amerikaanse in handelsbeurssystemen gespecialiseerde onderneming, de aanwezigheid in de collectie van het MoMA te New York, evenals een ontmoeting met de nu oudere ontwerper van Abstracta, die zich niet bewust was van het ideologische leven dat zijn creatie was gaan leiden. In het reisdagboek van

Akhøj (of van 'Abstracta's) neemt Abstracta, wat een puur praktisch systeem lijkt, ontwikkeld voor reproductie, makkelijke montage en opslag en schijnbaar eindeloze geometrische expansie in gedachten, de vorm aan van een intrigerend en elegant obsessief verhaal.

WUNDERKAMMER

Maria LOBODA (°1979) stelt twee bedrukte stoffen voor, geïnspireerd door de ontwerpen van Sonia Delaunay, Lotte Frömmel-Fochler, Mitzi Friedmann-Otten en anderen – of meer precies, veroorzaakt door geschreven beschrijvingen van hun geometrisch textiel. Loboda raadpleegde gepubliceerde teksten die de energie van deze Wiener Werkstätte en Art Deco patronen in woorden proberen beschrijven en communiceren – “energieke hoekige vormen en algemeen grillig gevoel”, “bochtige arabasken en energetische zig-zigs”, “vaag explosieve motieven” bijvoorbeeld – en probeerde dan de ontwerpen te recreëren vanuit wat deze teksten haar suggereerden, samen met haar herinnering aan deze patronen. De kunstenaar is gefascineerd door de nerveuze, gewelddadige en dynamische energie van de binnenhuisdecoratie geassocieerd met de vroeg 20e eeuwse avant-garde en hoe deze een psychologische staat van elektrische actie voor de moderne woning en haar bewoners probeerde te creëren. De erbij horende slideshow *Il Lavoro (The Art of Memory)* (2010) speelt met continuïteitsfouten in cinema en is gebaseerd op een film still uit de kortfilm *Il Lavoro* (1962) van Luchino Visconti. Een vrouw wordt gezien poserend naast een open boek met veranderende illustraties van Sonia Delaunay's geometrische ontwerpen.